

skriften B 163, L 390 Säby bergshäll [se ovan U 90] slutar **auk munti × at × mah × sina**, uppvisar alltså samma namn *Mundi*, mindre sannolikt *Ogmundi*, hvilket namn i två så närbelägna inskrifter som vid Vible och Säby sannolikt betecknar samma person, helst som namnet icke hör till de vanligaste. Och förekomsten af detta namn i dessa båda inskrifter stöder åter den uttalade förmodan, att **snistu** kunde afse *Säby*.»

92. Vible, Järfälla sn. Nu vid Jakobsberg.

Pl. 58.

Litteratur: B 161, L 387, D 2:42. Ransakningarna 1667—84; J. Peringskiöld, Monumenta 3, bl. 290; O. Celsius, SR 2, s. 465; N. R. Brocman, Säby Herregård i Järfälla Sökn (hs från o. 1760 i ATA); UFT h. 3 (1873), s. 48; E. Brate, Anteckningar 1902 (ATA); O. von Friesen i Namn och Bygd 18 (1930), s. 98.

Äldre avbildningar: Leitz och Hadorph, träsnitt (i Peringskiölds Monumenta och B 161); Brate (ATA).

Äldre uppgifter om de båda runstenarna vid Vible se ovan U 91. Brocman omtalar, att de »för kort tid sedan» blivit flyttade närmare herrgården. Om U 92 säger han: »Den ene, som ännu ligger längst derifrån, är nog ruggig och ojämn, hvadan icke alltid är så tydligt, hvilka Gröper som böra passera för Puncter imellan Orden, eller icke . . . Det är til märkandes, at denne Sten förr ståt vid en Bro öfver et stort Flodike, som förr kanske varit et Vad . . . Munkarne, som skrefvo så väl på Sten, som Paper, funno sin Nyttä i et sådant Folkets Tänkesätt, hvarmedelst de trodde förtjäna Himmelriket icke allenast för sig utan ock för hela sin Slägt, om de jämte det de bygde Broar också läto hugga Runstenar.» — Platsen är utmärkt på Geologiska kartbladet »Rydboholm» och anges i beskrivningen (1871) så: »i hagen strax W. om Jakobsberg». Den har troligen här blivit använd som grindstolpe. Emellertid förefaller det, som om stenen på 1860-talet åter hade blivit flyttad närmare herrgården. Dybeck säger, att den är »åter rest på en jämn och rymlig plats vester om Jakobsbergs boningshus». Det är samma plats som Brate betecknar som »planen framför arbetarbostäderna vid Jakobsberg, väster om herrgården». År 1920 flyttades den till Jakobsbergs park.

Ljusgrå granit, med en ganska ojämn yta. Höjd över nuvarande markytan 1,75 m., bredd 1,20 m. Inskriften är delvis skadad och svårläst.

Inskrift:

knutr · i · uik · husum · lit · stain · rita · uk · bro · kira · iftir · faður uk · moður · uk · brypr · sina · uk · sustur

Knutr i Vikhusum let stæin retta ok bro gæra æftir faður ok moður ok brøðr sina ok systur.

»Knut i Viksjö lät uppresa stenen och göra bron efter fader och moder och sina bröder och (sin) syster.»

Till läsningen: Intet sk finnes vid inskriftens början och slut, efter 6 i och 45 r. Sk efter 9 k är säkert. 11 u står under runslingan, tydligen först överhoppat och tillagt senare. 15—17 lit står på ett skrovligt parti. Mellersta delen av hst i 16 i är borta; men varken e eller a är sannolikt. Bistaven på Leitz' teckning beror på missuppfattning av en naturlig spricka i stenen såsom huggen. 18 s består endast av en hst, som ej når ned till slinglinjen. Övre delen är tydlig och djup. Sannolikt ett »svenskt-norskt» s. Mellersta delen av 33 i är skadad; troligen icke a eller e. Icke stungna äro 24, 36 i, 32 k. Tydligt stunget, med ett litet lodrätt streck, är däremot 57 y. I 67 u är ytan mellan hst och bst skrovlig; runan kan möjligen ha varit stungen.

Hadorph: 11 **u** saknas; 16 **a** (tvåsidigt); 18 **s** är en lodrät hst, som når ända ner; 33 **a** (tvåsidigt), 57 **u**, 67 **u**. — Celsius: Ett + vid inskriftens början. 11 **u** saknas; 16 **e**; 18 **s** ett streck uppifrån av halv runhöjd; 23 **e**, 57 **y**, 67 **y**. — Brocman, som förefaller att själv ha granskat stenen, betygar, att B 161 är i huvudsak riktig. Hans avvikelser äro små: 11 **u** saknas; 16 **a**; 18 **s**, ett vanligt, tredelat **s**; 33 **i**, 57 **y**, 67 **y**. — Dybeck har iakttagit 11 **u**; 16 **a**, 18 **s**, ett rakt streck ända ned; 20 **a** saknas; 33 **e**, 57 **u**, 60—61 **si** binderuna; 67 **u**. — Brate: 11 **u** saknas; 16 **i** eller **a**; 18 **s** är ett streck upptill av halv runhöjd; 33 **e** eller **a**, sannolikt det förra; 57 **y**, 67 **u**.

Inskriften har flera egenheter: 1. Runor av »svensk-norsk» typ. Alltid **a** och **n** med bistav endast på ena sidan av huvudstaven. Likaså **o** och alltid **t**, vilket senare i Uppland är mera ovanligt. I **f** går nedre bistaven ej upp till slinglinjen. En gång förekommer ett »svenskt-norskt» **s**, med ett kort lodrätt streck av halv runhöjd. 2. Skiljetecken är ett litet streck, som än hugges lodrätt, än vågrätt, än snett åt höger, än snett åt vänster. 3. Ornamentiken är enkel och för uppländska förhållanden ovanlig. Runslingan saknar utsmyckning vid början och slut. Den följer stens konturer och fortsätter i en vågrät slinga nedtill. Från denna reser sig på ett kort skaft ett enkelt tecknat kors på stenyttans mitt. 3. Formen **mopor** (men **fapur**, **sustur**) kunde möjligen antyda tillvaron av vokalbalans i ristarens språk. 4. Stenen är rest av en man över hans döda fränder, hans fader och moder, hans bröder och hans syster, sålunda över en hel familj, varav dock ingen nämnes vid namn.

Redan Brocman har insett, att i **uik·husum** avser Viksjö, numera en herrgård, tidigare en by, belägen 2 km SV om Jakobsberg. Namnet skrevs under medeltiden *Wikhusum* (t. ex. SRP 484).

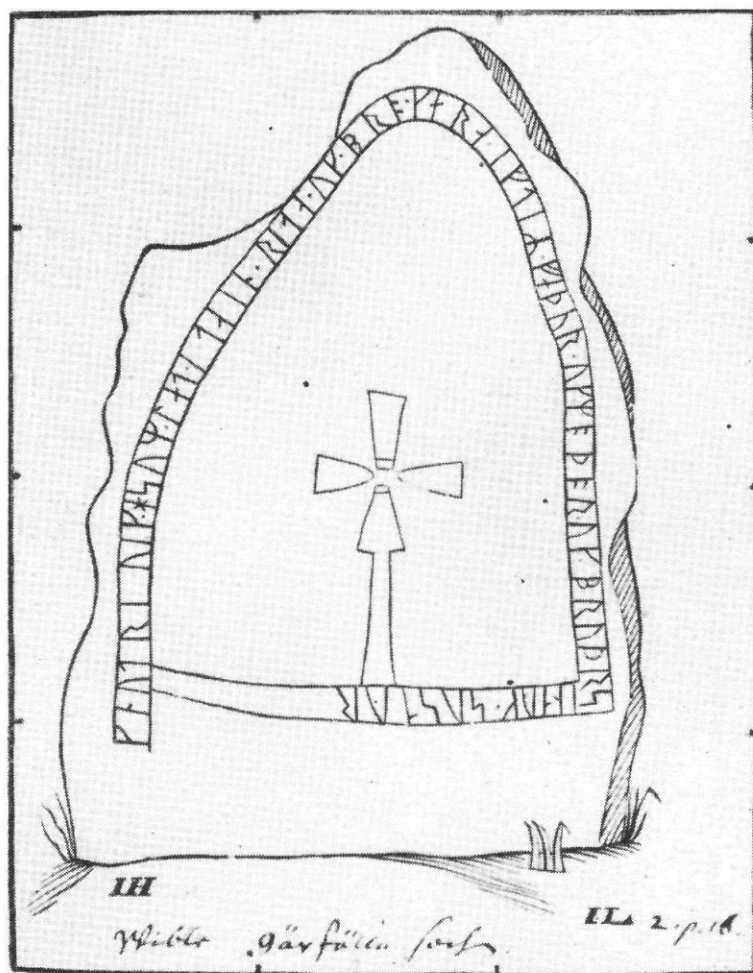

Fig. 74. U 92. Vible, Järfälla sn. Efter B 161.

93. Väddesta, Järfälla sn.

Litteratur: O. Celsius, SR 2, s. 447.

Den enda kända uppgiften om denna runsten finnes hos Celsius, som den 1 aug. 1728 har antecknat: »Järfälla Sⁿ Väddesta, icke långt ifrån väderqvarnen, på en backe i gårdet.» Hans läsning lyder i translitteration:

· **srku**astr × **auk** × **tasr** × **a** . . . **a** - **utr** + **pair** × **ltu** + **if** - **r** **pour** + **staih** +

Sigvastr ok . . . ok Anundr(?) þæir letu æftir þorstæin.

»Sigvast och . . . och Anund de läto (resa stenen) efter Torsten.»